

Konference *Ballads and Memory*. 48th International Ballad Conference of the Kommission für Volksdichtung, Praha, 31. 8. – 3. 9. 2018

Mezinárodní vědecká společnost Kommission für Volksdichtung (Ballad Commission, Commission internationale pour l'étude de la chanson populaire) patří k nejvýznamnějším etnologickým odborným asociacím definovaným předmětem svého studia, založeným během boomu mezinárodní spolupráce v etnologických vědách, který nastal na konci 50. a v 60. letech 20. století, které jsou dodnes aktivní. Tato společnost, založená v roce 1966 v německém Freiburgu, v současnosti sídlí v domovské instituci jejího aktuálního předsedy profesora Thomase A. Keana na Elphinstone Institute na University of Aberdeen ve Skotsku. Její každoroční konference, pořádaná již téměř padesát let, se minulý rok, díky spolupráci Elphinstone Institute a Ústavu etnologie Filozofické fakulty Univerzity Karlovy (ÚE FF UK), konala v Praze.

Na organizaci pražské konference se vedle Kommission für Volksdichtung a FF UK podílel i Etnologický ústav AV ČR, v. v. i., a především Národní muzeum, v jehož Národopisném muzeu, sídle Etnografického oddělení Historického muzea, se celá akce konala. Konference se zúčastnil poměrně velký počet 43 účastníků z celkem 24 zemí světa (Albánie, Bosny a Hercegoviny, České republiky, Dánska, Francie,

Chorvatska, Irska, Itálie, JAR., Korejské republiky, Kosova, Maďarska, Makedonie, Německo, Polsko, Portugalsko, Rumunsko, Slovinsko, Srbsko, Španělsko, Švédsko, Švýcarsko, USA a Velké Británie), kteří přednesli celkem 33 prezentací v 7 tematických panelech (*History and the Historical; How Ballad Work; (Re)Living the Past; Family Matters; Disaster; Violence, Poverty and War; Using Song; Ballad Scholarship*). Po úvodních zdřevicích z úst děkana FF UK Michala Pullmanna, ředitele Etnologického ústavu AV ČR Jiřího Woitsche a vedoucího Etnografického oddělení Národního muzea Jana Pohunka konferenci otevřely úvodní referáty hlavního organizátora konference Petra Janečka (ÚE FF UK) a Adama Votruby (Regionální muzeum v Kolíně). Disciplinární afiliace referujících byla – i přes na první pohled relativně úzce definované téma konference – široká; vedle referátů etnologů, folkloristů, etnomuzikologů a hudebních antropologů zazněly příspěvky i od muzikologů, literárních vědců, historiků, slavistů a odborníků z oblasti mediálních studií. Zajímavým a pro mnohé příjemným připomenutím evropského konferenčního diskurzu před rokem 1989 byla skutečnost, že konferenčními jazyky byly (vedle dnes zcela dominantní angličtiny) i němčina a francouzština. Konferenci doplnilo

výroční zasedání Kommission für Volksdichtung a poměrně bohatý doprovodný program včetně exkurze do Muzea lidových staveb v Kouřimi, umožněný především díky finanční podpoře ze strany FF UK, která v nejbližší době vydá i sborník konferenčních příspěvků.

Pražská konference jasně ukázala, že i tak tradiční folkloristické téma, jako je výzkum balad a epických písní (které díky dílům Jamese Mac-

-Phersona a Francise Jamese Childa představovalo v anglosaských zemích, včetně USA, do značné míry zakladatelský impulz ke vzniku folkloristiky jako svébytné akademické disciplíny), může být i dnes vitální a intelektuálně stimulující odborný diskurz, jehož hlavními vlastnostmi jsou živá mezinárodní diskuse, transdisciplinarita a snaha o rozvíjení bádání nad rámec úzkých oborových specializací.

Petr Janeček (ÚE FF UK, Praha)

Jan Koula – vlastimil a novorenesančník. Užité umění z tvorby architekta 19. století. Výstava ke 100. výročí úmrtí významné české osobnosti. Západočeské muzeum v Plzni, Kopeckého sady 2, Plzeň, 2. 3. – 8. 9. 2019

Rok 1880 můžeme v zájmovém hnutí o „duši a osobitou formu národa“ považovat téměř za klíčový moment samotné historie národopisu – tehdy pětadvacetiletý asistent české techniky Jan Koula (1855–1919) společně se Soběslavem Pinkasem a Antonínem Wiehlem vydal provolání o významu a uchování lidových staveb. Téhož roku uspořádala i Josefína Náprstková na Střeleckém ostrově výstavu lidového vyšívaní a krojů, které Jana Koula tak objevně i objemně inspirovalo v téměř neutuchajícím celoživotním zájmu o jakýkoli projev tradičního umu. Jeho snahou bylo projevy lidového „umění“ uvést „vkusně“ v život následně trvalý, v tzv. živý národopis. Nebál se přenést re-

gionální znak v typizovaný rukodělný výsledek či typografickou značku a plně rehabilitovat a rozšířit jeho následnou stylizaci v designu především počátku 20. století, jako například ornament slovenské výšivky.

Sám název výstavy nás však posouvá více do trochu archaizované podoby muzejních metodik k výkladu etnografických, potažmo národopisných počátků, a souběžně si výstava klade pravděpodobně i za cíl rozvést otázku národního svérázu a hledání národního „stylu“ plně zastoupeného tak sverepou a mnohostrannou osobností, jakou Jan Koula byl. Konečně lze upozornit na probíhající výstavě zejména na početně zastoupené Koulovy keramické, re-